

Zavod Hrastovec – Trate / Mednarodna konferenca
Tveganje – priložnost, ne grožnja

Okroglo mizo z naslovom Strategija tveganja in evropska platforma duševnega zdravja je vodil John Bowis, član parlamenta EU in nekdanji angleški minister za zdravje (v sredini), levo od njega dekan fakultete za socialno delo in strokovni vodja Zavoda Hrastovec-Trate izredni profesor dr. Vito Flaker in predstavnik Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve - direktor direktorata za invalide mag. Cveto Uršič. Desno založnik in aktivist na področju duševnega zdravja Peter Lehman in predsednik Združenja za spodbujanje duševnega zdravja Alpe Adria Lorenzo Toresini.

Združenje za spodbujanje duševnega zdravja Alpe Jadran, Mednarodna mreža duševnega zdravja in Evropska demokratična psihiatrija skupaj z Zavodom Hrastovec in Univerzo v Ljubljani, Fakulteto za socialno delo, so v petek, 12., in v soboto, 13. maja, organizirali mednarodno konferenco Evropa brez norišnic z naslovom Tveganje - priložnost, ne grožnja, na kateri je sodelovalo 70 domačih in tujih strokovnjakov.

Izhodišče konference je bilo, da je tveganje v duševnem zdravju še zlasti, če se lotimo spreminjanja ustanov – preseljevanja ljudi iz ustanov v skupnost - nujna sestavina. Težava pri tveganju je ta, da ga velikokrat definirajo strokovnjaki (zdravniki, socialni delavci, medicinske sestre ali pravniki) in tako velikokrat perspektiva uporabnikov, o katerih odločajo, ostane zanemarjena.

Konferenca se je sklenila z diskusijo o zeleni knjigi o duševnem zdravju evropske ministrske konference, ki je sama po sebi pomembna, saj prvič v zgodovini EU načrtuje neko politiko duševnega zdravja, kjer je tudi zelo zastopana politika premika iz zavodske oskrbe v skupnostno oskrbo. V njej je nekoliko bolj izražena pravica do izbire, do dostojanstva, kot je bilo to do sedaj in tudi kaže pot za naprej. Strokovnjaki so tudi menili, da v Sloveniji potrebujemo nevladno organizacijo, neko društvo, ki bo omogočilo zagovorništvo, kritiko in angažiranje vseh ljudi, ki se tako ali drugače ukvarjajo z duševnim zdravjem na različnih ravneh, situacijah. Duševno zdravje je preveč dragoceno, da bi ga prepustili strokovnjakom, politikom ali komurkoli, ampak je to skupna zadeva, o kateri se morajo odločati vsi.

Na konferenci so tudi ugotavljali, da je pri duševnem zdravju potrebna velika mera poguma in

tudi občutljivosti ter discipline. Občutljivosti za potrebe ljudi in discipline, da se ocena tveganja naredi profesionalno. Skratka glavno sporočilo konference je, da pri obravnavi duševnega zdravja potrebujemo pogum, strokovnost in posebej pomembno je, da pri tem sodelujejo vsi prizadeti.

Na konferenci so govorili tudi o Sloveniji, o zakonu o duševnem zdravju, ki je v tem trenutku v javni obravnavi, na katerega se v Sloveniji čaka že deset let in stari zakon je že pred leti Ustavno sodišče suspendiralo. Ta zakon je glede na prejšnjega pomembna inovacija v več pomenih. Eno je to, da bo ločil med zdravstvenimi in socialnimi ustanovami, ker postaja drugačna logika, da bo uvedel zagovornika in načrtovalca, ki bo omogočil človeku čim prej zapustiti bolnišnico oziroma zavod, da bo lahko zaživel samostojno življenje. Na konferenci pa je bil tudi predlog, da bi v zakon vključili tudi navodila za ravnanje v primeru krize. To se v Nemčiji pravkar uvaja v zakonodaji. To pomeni, da ko je človek pri sebi, točno pove, kako postopati, ko zapade v neko krizo in zgubi prištevnost oziroma prisebnost. Tudi če to ne bo vključeno, je pomembno, da zakon čim prej zaživi, ker je na tem področju do sedaj dejansko vladal vakuum in zelo slaba regulativa.

Okroglo mizo z naslovom Strategija tveganja in evropska platforma duševnega zdravja je vodil John Bowis, član parlamenta EU iz države članice Velike Britanije, ki je o Sloveniji in Zavodu Hrastovec-Trate povedal: »Večkrat sem že bil v Sloveniji, v Zavodu Hrastovec-Trate sem zdaj drugič. V štirih letih je Hrastovec naredil neverjeten razvoj. Vse, kar je Hrastovec ustvaril – pralnico, kmetije, zunanje enote, stanovanja –, je živ dokaz, da je na pravi poti, ker se ljudje v njih dobro počutijo. V Evropi se oziramo po primerih dobre prakse in gotovo je Hrastovec eden od takih. Slovenija lahko Evropi ponudi način, kako razmeroma hitro, v kratkem času narediti velike korake v spremembah življenja ljudi, v prilagajanju strokovnjakov na nove delovne izzive in pa tudi v celotni organizaciji. Tako da je Hrastovec pomembna zadeva za celo Evropo in tudi širše.«

Zmago Šalamun